

25 jaar priester

Overweging van Walter Broeders tijdens de eucharistieviering in de kapel van Vronesteyn, woensdag 10 juni 2020

Ik vraag: Wie zijt gij?

En gij vraagt: Wie zegt gij dat ik ben?

En gij zegt: Kom en zie.

En Gij zegt: Volg mij.

En ik ga en ik weet niet waarheen.

Dit gedicht van Frans Cromphout heeft mij altijd gefascineerd. Al van mijn vroegste jeugd was ik sterk geïnteresseerd in de kerk en in de persoon van Jezus. Wist ik toen al wie Hij is? Ik wilde priester worden, deed een retraite, oh nee nooit van mijn hele leven. Gelukkig maar dat ik dat toen dacht. Eerst moest ik weten wie Jezus is, niet alleen met mijn hoofd, maar meer met mijn hart. Die leerschool kreeg ik in het ziekenhuis, veel mensenkennis opgedaan, praktijkervaring, leren met je handen te werken, de mens centraal zetten, patiëntgericht werken, onderbroken met een militaire leerschool, spartaans, zoals u wilt. Daar heb je tijd om na te denken. En toen wist ik het: priester worden, in die kerk wil ik werken. Wat dat betekende wist ik niet... maar ik hoorde: Kom en zie.... En ik ging en wist eigenlijk niet waarheen.

Studie en benoeming – Vronesteyn, Universiteit Amsterdam: twee werelden die wij met elkaar moesten verbinden. Dat lukte, omdat je altijd terug kon vallen op de gemeenschap, waar jij jouw verhaal kon vertellen. Grote exegetische, theologische vragen kwamen langs. Samen zocht je naar antwoorden. Met elkaar. Van de wijding naar 's-Gravenzande, het geluk gehad dat ik verantwoordelijk mocht zijn voor één gemeenschap: daar alles nog mogen doen: iedere week les geven op twee RK scholen, mee op schoolkamp, tal van reizen ondernomen. Al gauw door naar Roelofarendsveen, daar geleerd wat samenwerken inhoudt, fusies, federatievorming van twee naar vier, zes, twaalf gemeenschappen. Samenwerking Geboden II.

En dan die

vraag van de bisschop: naar Vronesteyn, nooit geambieerd, en ik ga en ik weet niet waarheen. Als cadeautje Leiden en omstreken, een boeiende combinatie, waar ik opnieuw pastoor mag zijn, herder tussen de mensen! Waar ik pastoor mag zijn voor, met en tussen de mensen. Prachtige gemeenschappen.

Titus Brandsma – Mijn lagere school heette Titus Brandsma. In 1905 priester gewijd, studie Rome, hoogleraar en rector Magnificus in Nijmegen. Het opkomend nazisme baarde hem grote zorgen. Hij schrijft protestartikelen, in 1941 reist hij namens aartsbisschop De Jong langs directies en hoofdredacteurs van katholieke dagbladen en dringt er bij hen op aan geen nazi- of NSB-propaganda in de kolommen af te drukken. Als gevolg daarvan wordt hij in januari 1942 in Nijmegen opgepakt en in Scheveningen en Amersfoort gevangen gezet. In zijn strafcel in de Scheveningse gevangenis had hij aan de muur een Franse tekst gehangen die hem troostte: 'Neem de dagen zoals ze komen, de goede met een dankbaar hart; en de kwade ter wille van die volgen, want het ongeluk is maar een voorbijganger.'

Titus was lichamelijk afgemat en verzwakt, maar geestelijk ongebroken. Op 13 juni 1942 gaat hij op transport naar Dachau. Zelfs tegen de onmenselijke en wrede kampbeulen, die hem mishandelden, bracht hij het op vriendelijk te blijven. Hij troostte medegevangenen

en sprak hen moed in. Op 27 juli 1942 krijgt de verzwakte pater in de ziekenboeg van Dachau een dodelijke injectie toegediend.

In zijn Diesrede in 1932 zei hij: ‘Wij moeten God vooral zien als de diepste Grond van ons eigen wezen... en hem aanbidden niet alleen in ons eigen wezen, maar evenzeer in alles dat bestaat, ten eerste in al onze naasten, maar evenzeer in de natuur, in het heelal, want Hij is alom tegenwoordig [..]’.

Titus Brandsma leefde bewust, laat ik zeggen eerlijk naar God en naar de mens toe, zo leefde hij het ‘vita mixta’: het gebed en de contemplatie vond hij in het dagelijkse leven, doorheen zijn drukke bezigheden, in zijn wetenschappelijk werk en als hij oog in oog stond met iemand die zijn hulp nodig had. Door alles heen zag hij de stralende aanwezigheid van Gods liefde in en voor mensen.

Toekomst – Is dat niet de leidraad van de hedendaagse priester? In de dienst aan God en aan elkaar contemplatie en actie?

Titus Brandsma gaf ons mee: in de eerste plaats het ‘Ken u zelf’. Wees eerlijk naar jezelf, ontplooi jezelf, werk aan een stuk bewustwording, raak bezield. En juist in die zelfontplooiing ligt de solidariteit met de ander. Hij was daarbij ook pragmatisch. Godservaringen zijn wel interessant, maar wat heeft de ander daar aan? Het komt toch vooral aan op daden en keuzes.

Vanuit het hart, je hart laten spreken in de ontmoetingen, de pastorale ontmoetingen van mens tot mens.

Vanuit het evangelie – Dat brengt mij bij het evangelie van deze woensdag. Jezus die zeg: Denk maar niet da ik gekomen ben om de wet op te heffen: ik ben niet gekomen om op te heffen, maar om de vervulling te brengen. Met de wet kan je sjoemelen, de wet kan ook een dode letter zijn, zonder gevoel of emotie. Jezus waarschuwt voor huichelachtige praktijk. (Mt. 23). Hij maakt de kachel aan met mensen die leven volgens de dode letter van de wet. Jezus bekritiseert niet de Thora, maar de schijnheilige interpretatie ervan. Het gaat om de dynamische relatie tussen God en mens en de mens onderling. Je hart op de goede plaats hebben, een gesteldheid hebben, en liefde voor God en liefde voor de mensen. In de voorbeelden die Jezus geeft, wijst Hij op het respect en de waardigheid van de mens, die geschapen is naar Gods beeld en gelijkenis. Dat is onze opdracht als christen, als priester: de gerechtigheid die van de Schriftgeleerden en Farizeeën ver overtreffen. Dat is een opdracht waar wij genoeg aan hebben, een leven lang. De Heer voedt ons met zijn eigen lichaam, in deze eucharistie.

Dank – En dat brengt mij weer bij Titus Brandsma: die leefde uit een diepe verbondenheid met God en had van daaruit een open oog voor wat er in de samenleving aan de hand was. Die vanuit een Godsverbondenheid, de mens diende, opdat hij God in die ander ontmoette. Dat is ook altijd mijn insteek geweest, of ik daar ik ben geslaagd, in slaag dat moet mijn Schepper maar beoordelen.

Ik hoop hier in huis dit voorbeeld aan jullie te geven, opdat jullie pastoraat in de toekomst vruchtbaar mag zijn en jullie net zo gelukkig mogen worden in het priesterschap als dat ik dat ben en hopelijk ook uitstraal.

Amen